

процес – відновлення, поповнення – об'єднання в ціле будь-яких частин. Об'єктивною основою механізму розвитку шляхом диференціації і інтеграції виступає закон єдності і боротьби протилежностей. Оскільки кінцеві цілі навчання і виховання також передбачають розвиток і вдосконалення особистості, диференціація в педагогічному процесі може виступити одним із ефективних засобів реалізації кінцевої мети – розвитку особистості під час ціле спрямованого навчання. Тепер спробуємо дати наше бачення трактуванню досліджуваного поняття з педагогічних позицій.

Під диференціацією в педагогіці ми розуміємо цілісний процес розвитку особистості з урахуванням її здібностей, нахилів, можливостей і інтересів на основі створення необхідних умов для придбання знань, формування умінь і навичок відповідно до рівня її навчання (сприйняття педагогічних впливів).

УДК 37.016:511-028.31(043.2)

РУСИН Н.М., СТРОГАНОВА Л.,
Мукачівський державний університет

АКТИВІЗАЦІЯ ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ЧИСЛО

Початковий курс математики – курс інтегрований, в нім об'єднані арифметика алгебра і геометричний матеріал. При проведенні занять по формуванню елементарних математичних уявлень у дошкільників мова йде не про засвоєння шкільної програми, а про закладку фундаменту, який забезпечить подальшу учбову діяльність. Необхідно направляти знайомство дошкільника з елементарною математикою в русло загального розвитку дитини.

Важливість навчання дошкільників початкам математики обумовлена цілим рядом причин: початком шкільного навчання з шести років; великою кількістю інформації, що утримується дитиною; підвищенням уваги до комп'ютеризації; бажанням зробити процес навчання інтенсивнішим; прагненням батьків у зв'язку з цим якомога раніше навчити дитину дізнаватися про цифри, вирішувати завдання. Переслідується головна мета виростити дітей людьми, що уміють думати, добре орієнтуватися у всьому, що їх оточує, правильно оцінювати різні ситуації, з якими вони стикаються в житті, ухвалювати самостійні рішення.

Основне зусилля і педагогів і батьків повинно бути спрямоване на те, щоб виховати у дошкільника потребу випробовувати інтерес до самого процесу пізнання, до подолання труднощів, що стоять на цьому шляху, до самостійного пошуку рішень і досягнення поставлених цілей.

Центральне місце відводиться збагаченню сенсорного досвіду у дітей шляхом ознайомлення з величиною, формою, простором і навчання будується за принципом поступового руху від конкретного до абстрактного, від плотського пізнання до логічного, від емпіричного до наукового.

Уміння правильно визначати і співвідносити величину предметів, розбиратися в параметрах протяжності предметів - необхідна умова і фундамент математичного розвитку дошкільника. Від практичного порівняння величин предметів дитина піде далі, до пізнання кількісних співвідношень більше - менше, рівність - нерівність. Формування уявлень про величину предметів і розуміння відносин "довші - коротше, вище - нижче, ширше - вже, більше - менше" дозволяють наочно показати дітям приховані математичні залежності, заглиблювати пізнання про число.

Уявлення про кількість і рахунок починаються з формування до числових кількісних відносин: рівність – нерівність предметів по величині, рівність – нерівність груп по кількості вхідних в них предметів. Дитина починає розуміти математичні відносини "більше", "менше", "порівну". Тільки після цього починається навчання її рахунку, дається уявлення про числа в межах десяти, про відносини між послідовними числами, про кількісний склад числа з окремих одиниць і двох менших чисел.

Доброчлива оцінка педагога, тактовний аналіз причин, що привели до помилки, спільна зацікавлена діяльність дозволяють дітям правильно реагувати на невдачу, не боятися висловлювати свою думку.

Форма заняття повинна бути рухомою і мінятися залежно від поставлених завдань. Необхідний відхід від застиглих шкільно-урочних форм навчання і пошук різноманітних варіантів проведення заняття. Кількість занять, яка відводиться на вивчення кожної нової теми, визначається її змістом і ступенем трудності для дітей. При появі у дітей перших ознак стомлення проводиться фізкультхвилинка.

Велике пошкваллення до роботи вносять цікаві завдання, «хитромудрі питання, головоломки, загадки, вірші, лічилки, веселі картинки математичної спрямованості.

В кінці заняття необхідно періодично спонукати дітей давати звіт в тому, що дізналися, чому навчилися, що вдалося, кому і над чим треба попрацювати. Це сприяє розвитку у дітей самоконтролю, уміння правильно оцінювати свої знання і дії.

Розвиток інтелекту дитини – процес складний і довготривалий. Розвинути розумові здібності неможливо без формування образного мислення. Саме в образі думка ніби зливається з почуттям, тобто відбувається своєрідний «сплав інтелекту й афекту» – і це надає знанням суб'єктивної забарвленості та особистісної значущості.

Мислення в образах є складним психічним процесом, у якому синтезуються результати безпосереднього чуттєвого сприймання дитиною навколишнього світу, понятійної обробки і мисленнєвого перетворення нею отриманих даних. У цей процес обов'язково вплітаються особливості набутого дитиною досвіду, її особистісні суб'єктивні установки, інтереси та наміри. Образ допомагає побудувати власне, наповнене особистісним змістом ставлення до конкретних знань.

Як же викладати матеріал, коли одні діти краще засвоюють його логічну структуру, а гірше – конкретну, образну, а інші – навпаки? Відповідь є: пояснення матеріалу має бути більш «об'ємним», з виділенням у ньому і логічного, і образного. Яскравий, образний виклад, що активізує уяву дітей, незмінно викликає їхній інтерес.

Потрібно «оживити» вивчення чисел першого десятка, активізуючи образне мислення дошкільників. Схожість написання цифр із предметами навколишнього світу дозволяє дітям використовувати власний досвід, а також надає емоційної забарвленості процесу засвоєння нумерації чисел у межах 10. У виконання завдань включаються різні сенсорні системи дитини, створюються яскраві образи цифр, які, як і люди, наділені рисами характеру (сміливістю, граціозністю, мужністю, веселою вдачею та ін.). Доцільно здійснити перехід від одних образів, зокрема знаково - символічних (цифр), до інших, художніх.

Використання різноманітних завдань у роботі із старшими дошкільниками полегшить засвоєння нумерації першого десятка, активізує уяву, образне мислення, допоможе дітям не тільки вивчити матеріал, а й «прожити» його, пропустити через свою емоційно-чуттєву сферу, надати йому особистісного забарвлення, що, у свою чергу, збудить інтерес до вивчення математики.

УДК 37.016:511-028.31:39(043.2)

РУСИН Н.М., ТИШКУЛ Е.,
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ НАРОДОЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ПОНЯТЬ

На сучасному етапі розвитку українського дошкільця існує необхідність подальшого вдосконалення освітнього процесу в закладах дошкільної освіти, на які покладено завдання розвитку і формування особистості української дитини. Характерна особливість дошкільного віку - забезпечення загального розвитку дитини, який служить підґрунтям для набуття нею в подальшому спеціальних знань, умінь і навичок, формування відповідних уявлень про навколишню дійсність. На сучасному етапі активізується процес пошуку педагогами нового, ефективного у вихованні малят, виникає потреба активізації діяльності дошкільників, тобто поліпшення методів та організаційних форм навчальної роботи, яка забезпечує активну діяльність у всіх ланках навчально-виховного процесу. Активізація пізнавальної діяльності вимагає застосування різних методів, засобів, форм навчання, які спонукають дитину до виявлення активності. Ми намагаємось довести, що важливим засобом активізації пізнавальної діяльності дошкільників є народознавчий матеріал математичного змісту.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>